

28.01.2025

Til: Helse- og omsorgsdepartementet
Fra Syklistforeningen

Innspill til statsbudsjettet 2026 – Helse- og omsorgsdepartementet

Syklistforeningen er en landsdekkende medlemsorganisasjon for hverdags- og rekreasjonssykling. Foreningen ble grunnlagt i 1947 og har siden vært en viktig pådriver for å bedre sykkelforholdene i Norge. I dag har vi ca. 7000 medlemmer og 19 lokallag landet rundt.

Norge står overfor en rekke utfordringer som bedre tilrettelegging for sykkel og gange vil bidra til å løse. Innenfor helsesektoren er det samfunnsøkonomiske potensialet stort for å redusere utgiftene. For hver ny syklist sparer samfunnet kr 16,50 i sykefravær og behandlingsutgifter per syklete kilometer, ifølge utregninger fra Statens vegvesen og Helsedirektoratet. Den mulige helseøkonomiske gevinsten er altså enorm, både for samfunnet og ikke minst for den enkelte. Økt sykling fører til nedgang i alvorlig sykdom og redusert sykefravær. Aktiv transport er noe av det mest økonomisk lønnsomme Norge kan investere i. For å unngå eskalerende kostnader i helsesektoren må regjeringen skifte fokus i helsepolitikken fra behandling til forebygging.

Dagens politikk må ta i bruk langt flere virkemidler som skaper et skifte fra personbil til sykling og gange på de korte reisene. Halvparten av alle reiser i Norge er kortere enn 5 kilometer.

Syklistforeningen foreslår følgende prioriteringer i Helse- og omsorgsdepartementets forslag til statsbudsjett for 2026:

- **Opprettelse av et nytt koordineringsorgan for aktiv transport for å maksimere effekten dette har for helse-, samferdsel-, klima- og miljøsektoren.**

Samfunnets gevinster av økt aktiv transport treffer flere politikkområder innenfor samferdsel, helse, klima og miljø. En bedre og mer koordinert planlegging og tilrettelegging for sykling og gange vil derfor i stor grad bidra til bedre måloppnåelse innenfor alle disse sektorene.

Syklistforeningen mener regjeringen må opprette et interdepartementalt organ for økt aktiv transport. Her kan inspirasjon blant annet hentes fra den britiske etaten Active Travel England (ATE) som vil fungere som en plattform for samarbeid på tvers av relevante departementer.

Vi mener Helse- og omsorgsdepartementet har et spesielt ansvar for å initiere et samarbeid med de andre departementene rundt følgende saker:

- **Ny nasjonal sykkelstrategi**

Flere europeiske land har vedtatt nasjonale sykkelstrategier. Statens vegvesens nasjonale sykkelstrategi for perioden 2014-2023 er utløpt, og en ny strategi må utvikles. Denne strategien må peke på hvordan en tydelig sykkelpolitikk kan bidra til bedre helse, oppvekstmiljøer og bylivskvalitet. Strategien må inneholde en tydelig og forpliktende tiltaksplan for at vi skal kunne nå viktige politiske målsetninger, både nasjonalt og internasjonalt. Strategien må eksempelvis inngå som en del av Norges klimaforpliktelser med hensyn til Parisavtalen.

- **Tidfeste de nasjonale målene for økt sykling og gange til 2030**

Et av regjeringens overordnede mål for helse- og omsorgspolitikken er god helse og mestring i befolkningen, uavhengig av sosial bakgrunn. Syklistforeningen støtter de nasjonale målene for økt sykling og gange (8 % sykkelandel nasjonalt, 20 % i byene og 80 % gåing og sykling til skoler). Måloppnåelse før 2030 vil medføre signifikante positive effekter på f.eks. fysisk aktivitet, mindre sykedager og mindre alvorlig sykdom. At målene ikke er tidfestet gjør at tilretteleggingen går for sent, viktige virkemidler ikke tas i bruk og at oppdraget til nasjonale etater blir for utydelig. Om målene skal ha noe effekt på myndighetsstyringen må de tidfestes og følges opp. Vi mener at de vedtatte målene må tidfestes til innen 2030, og at det etableres nye langsiktige og tallfestede mål frem mot 2050.

Mvh

Eline Oftedal
Generalsekretær, Syklistforeningen

Tommy Christensen
Fagsjef, Syklistforeningen